

**Zadeva C-572/21**

**Predlog za sprejetje predhodne odločbe**

**Datum vložitve:**

16. september 2021

**Predložitveno sodišče:**

Högsta domstolen (Švedska)

**Datum predložitvene odločbe:**

14. september 2021

**Tožeča stranka:**

CC

**Tožena stranka:**

VO

---

C-572/21-1

**ZAPISNIK**

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

14. septembra 2021

[...] (ni prevedeno)

**STRANKI**

**Tožeča stranka**

CC

[...] (ni prevedeno)

**Tožena stranka,**

VO

[...] (ni prevedeno)

## **PREDMET**

Varstvo in vzgoja otroka itd.

## **IZPODBIJANA ODLOČBA**

Odločba 2020–11–11 [...] (ni prevedeno) Hovrätten över Skåne och Blekinge (pritožbeno sodišče s sedežem v Malmöju, Švedska)

Högsta domstolen (vrhovno sodišče, Švedska), ki je stranki pozvalo k predložitvi stališč o začasno oblikovanem vprašanju, je sprejelo naslednji:

## **SKLEP**

Högsta domstolen (vrhovno sodišče) je sklenilo, da pri Sodišču Evropske unije vloži predlog za sprejetje predhodne odločbe v skladu s **prilogo A** k temu zapisniku.

Postopek se prekine do odločitve Sodišča Evropske unije.

[...] (ni prevedeno)

## **PRILOGA A**

### **ZAPISNIK**

[...] (ni prevedeno)

## **PREDLOG ZA SPREJETJE PREDHODNE ODLOČBE**

### **Dejansko stanje**

- 1 Osebi CC in VO imata sina M, ki se rodil leta 2011. Oseba CC je imela od rojstva sina M izključno pravico do njegovega varstva in vzgoje. Sin M je na Švedskem prebival do oktobra 2019, ko je začel obiskovati internat v Rusiji.
- 2 Oseba VO je 13. septembra 2019 zoper osebo CC vložila tožbo. Med drugim je predlagala, naj se ji dodeli izključna pravica do varstva in vzgoje sina M. Podredno je oseba VO predlagala, naj se ji skupaj z osebo CC dodeli skupno varstvo in vzgoja sina M, sin pa naj ima običajno prebivališče pri njej. V zvezi z navedenima predlogoma je bil vložen tudi predlog za izdajo začasnih odredb.
- 3 Oseba CC je tem predlogom nasprotovala. Primarno je predlagala ohranitev svoje izključne pravice do varstva in vzgoje sina M, podredno pa skupno varstvo in vzgojo sina z osebo VO. V zvezi z navedenima predlogoma je bil vložen tudi predlog za izdajo začasnih odredb.

- 4 Oseba CC je tingsrätt (prvostopenjsko sodišče) predlagala tudi, naj tožbo osebe VO glede pravice do varstva in vzgoje ter prebivališča zavrže kot nedopustno. V utemeljitev ugovora nedopustnosti je trdila, da ima sin M običajno prebivališče v Rusiji in da zato švedska sodišča niso pristojna za odločanje o vprašanih v zvezi s starševsko skrbjo za sina M. Po zatrjevanju osebe CC je sin M svoje običajno prebivališče oktobra 2019 prenesel v Rusijo. Oseba CC vsekakor trdi, da je sin M pozneje pridobil običajno prebivališče v Rusiji.
- 5 Oseba VO je nasprotovala ugovoru nedopustnosti, ki ga je vložila oseba CC. Trdila je, da je imel sin M ves čas običajno prebivališče na Švedskem, vsekakor pa je običajno prebivališče na Švedskem imel ob vložitvi tožbe.

#### **Preizkus pristojnosti tingsrätt (prvostopenjsko sodišče) in Hovrätten (pritožbeno sodišče)**

- 6 Tingsrätt (prvostopenjsko sodišče) se je najprej izreklo o vprašanju, ali je treba pristojnost presojati glede na Uredbo Bruselj II<sup>1</sup> ali Haško konvencijo iz leta 1996<sup>2</sup>.
- 7 Tingsrätt (prvostopenjsko sodišče) je ugotovilo, da ima Uredba Bruselj II na podlagi njenega člena 61 prednost pred Konvencijo, kadar ima otrok običajno prebivališče v eni od držav članic Evropske unije. Po mnenju navedenega sodišča se je treba za uporabo te določbe opreti na kraj otrokovega običajnega prebivališča ob vložitvi tožbe.
- 8 Tingsrätt (prvostopenjsko sodišče) je ob izhajanju iz te premise – in ob upoštevanju, da sin M ob vložitvi tožbe svojega običajnega prebivališča ni prenesel v Rusijo – menilo, da je treba vprašanje pristojnosti obravnavati na podlagi Uredbe Bruselj II in da člen 8(1) navedene uredbe švedskim sodiščem daje pristojnost za odločanje o tem sporu. Ugovor nedopustnosti, ki ga je vložila oseba CC, je bil zato zavrnjen.
- 9 Hovrätten (pritožbeno sodišče) je potrdilo odločitev tingsrätt (prvostopenjsko sodišče), da so švedska sodišča pristojna na podlagi člena 8(1) Uredbe Bruselj II.

#### **Preizkus predlogov za izdajo začasne odredbe s strani tingsrätt (prvostopenjsko sodišče) in Hovrätten (pritožbeno sodišče)**

- 10 Tingsrätt (prvostopenjsko sodišče) je izključno pravico do varstva in vzgoje sina M začasno odredilo osebi VO. Hovrätten (pritožbeno sodišče) je navedeno

<sup>1</sup> Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek, 6, str. 243) (v nadaljevanju: uredba Bruselj II).

<sup>2</sup> Konvencija o pristojnosti, pravu, ki se uporabi, priznavanju, izvršitvi in sodelovanju na področju starševske odgovornosti in ukrepov za zaščito otrok, podpisana v Haagu 19. oktobra 1996.

odločbo razveljavilo. Zato ima izključno pravico do varstva in vzgoje sina M oseba CC. Zadeva je v teku pred tingsrätt (prvostopenjsko sodišče).

### **Postopek pred Högsta domstolen (vrhovno sodišče)**

- 11 Oseba CC je Högsta domstolen (vrhovno sodišče) predlagala, naj dovoli pritožbo in tožbo osebe VO v zvezi s pravico do varstva in vzgoje ter prebivališčem zavrže kot nedopustno. Po mnenju osebe CC je treba pristojnost preizkusiti na podlagi Haaške konvencije, zato švedska sodišča niso pristojna za odločanje o sporu. Navaja, da se je obrnila na rusko sodišče, ki se je 20. novembra 2020 izreklo za pristojno glede vseh vprašanj v zvezi s starševsko skrbjo za sina M.
- 12 Oseba CC je Högsta domstolen (vrhovno sodišče) predlagala, naj Sodišču Evropske unije predloži predlog za sprejetje predhodne odločbe v zvezi z razlago člena 61 Uredbe Bruselj II.
- 13 Oseba VO je vztrajala pri svojem stališču glede običajnega prebivališča in trdila, da je bistveno, da se postopek v zvezi s pravico do varstva in vzgoje otroka konča hitro.
- 14 Högsta domstolen (vrhovno sodišče) še ni odločilo o vprašanju, ali je pritožba v tem postopku dovoljena.

### **Pravni okvir**

#### *Uredba Bruselj II*

- 15 V skladu s členom 8(1) Uredbe Bruselj II so sodišča države članice pristojna v zadevah starševske odgovornosti v zvezi z otrokom, ki običajno prebiva v tisti državi članici v trenutku, ko je sodišče začelo postopek. V skladu s členom 16 se šteje, da je sodišče začelo postopek v trenutku, ko je pisanje o začetku postopka vloženo na sodišču.
- 16 Pri uporabi člena 8(1) velja načelo *perpetuatio fori* (ustalitev pristojnosti). To pomeni, da pristojno sodišče, kadar mu je zadeva predložena, ohrani svojo pristojnost, tudi če otrok med postopkom prenese običajno prebivališče v drugo državo članico. [...] (ni prevedeno)
- 17 Razmerje med Uredbo Bruselj II in Haaško konvencijo ureja člen 61 navedene uredbe. Ta člen določa, da ima Uredba med drugim prednost pred Konvencijo, kadar ima zadevni otrok običajno prebivališče na ozemlju države članice.

#### *Haaška konvencija*

- 18 V skladu s členom 5(1) Haaške konvencije so za sprejemanje ukrepov za varstvo otroka ali njegovega premoženja pristojni sodni in upravni organi države pogodbenice običajnega prebivališča otroka. Člen 5(2) konvencije določa, da so

ob prenosu otrokovega običajnega prebivališča v drugo državo pogodbenico načeloma pristojni organi države novega običajnega prebivališča.

- 19 V nasprotju z Uredbo Bruselj II načelo *perpetuatio fori* (ustalitev pristojnosti) pri uporabi Haaške konvencije ne velja. Zato država pogodbenica Konvencije ob prenosu otrokovega običajnega prebivališča v drugo državo pogodbenico Konvencije svojo pristojnost izgubi. [...] (ni prevedeno)

### **Potreba po sprejetju predhodne odločbe**

- 20 Tako Tingsrätt (prvostopenjsko sodišče) kot Hovrätten (pritožbeno sodišče) sta ugotovili, da je imel sin M ob predložitvi zadeve tingsrätt običajno prebivališče na Švedskem, zato so bila na podlagi člena 8(1) Uredbe Bruselj II za odločanje o tej zadevi pristojna švedska sodišča. Od takrat se je povezanost sina M z Rusijo okrepila, rusko sodišče pa se je izreklo za pristojno za odločanje o tožbi, vloženi pri njem.
- 21 Zato bi se lahko izkazalo za pomembno vprašanje, ali v obravnavi zadevi velja načelo *perpetuatio fori* (ustalitev pristojnosti). Ker navedeno načelo velja v razmerju do drugih držav članic, za pristojnost švedskih sodišč ni pomembno, ali otrok med postopkom prenese običajno prebivališče v drugo državo Evropske unije (glej točko 16 [zgoraj]). Postavlja pa se vprašanje, ali se člen 8(1) Uredbe Bruselj II na tak način uporablja tudi, če se med postopkom otrokovo običajno prebivališče prenese v tretjo državo, ki je pogodbenica Haaške konvencije.
- 22 V zadevi se pojavljajo tudi vprašanja o razlagi člena 61 Uredbe Bruselj II. Kot je bilo že navedeno, ima Uredba Bruselj II v skladu z navedenim členom prednost pred Haaško konvencijo, kadar ima otrok običajno prebivališče na ozemlju države članice. Vendar ta člen ne določa, glede na kateri časovni trenutek se presoja kraj otrokovega običajnega prebivališča (glej zgoraj navedene ugotovitve v zvezi z ustreznim vprašanjem glede uporabe člena 8(1)). Ta člen ne določa niti tega, ali velja samo za razmerja med državami članicami ali pa je področje njegove uporabe širše (glej člen 60 [Uredbe Bruselj II]).
- 23 Ta vprašanja so bila obravnavana pred nacionalnimi sodišči držav članic. Francosko Cour de cassation (kasacijsko sodišče) je v neki sodbi razsodilo, da francosko sodišče ni več pristojno, ker je bilo običajno prebivališče otrok, na katere se je nanašala zadeva, med postopkom preneseno iz Francije v Švico (glej sodbo št. 557 z dne 30. septembra 2020, 19-14.761, Cour de cassation (kasacijsko sodišče), prvi civilni senat, FR:CCASS:2020:C100557). Tudi nemška sodišča so razsojala podobno (glej na primer Oberlandesgericht, Frankfurt na Majni, 5. november 2019, 8 UF 152/19, DE:OLGHE:2019:1105.8UF152.19.00, Saarländisches Oberlandesgericht z dne 26. avgusta 2015, 9 UF 59/15, DE:OLGSL:2015:0826: 9 UF59.15.0A Kammergericht Berlin, 2. marec 2015, 3 UF 156/14 in Oberlandesgericht Karlsruhe, 12. november 2013, 5 UF 140/11).
- 24 V zvezi s tem so bila v pravni teoriji predstavljena različna stališča glede razlage člena 8(1) in člena 61. Nekateri avtorji navajajo, da načelo *perpetuatio fori*

(ustalitev pristojnosti) velja tudi ob prenosu običajnega prebivališča v tretjo državo, ki je pogodbenica Haaške konvencije (glej na primer Richard Blauwhoff in Lisette Frohn v „Vesna Lazić“ (ur), *Regulation Brussels II bis Guide for Application*, 2018, str. 86, f, ter Thalia Kruger in Liselot Samyn, „Brussels II bis: successes and suggested improvements“, *Journal of Private International Law*, 2016, str. 153). Drugi avtorji menijo, da Uredba Bruselj II nima prednosti pred Haaško konvencijo, kadar otrok svoje običajno prebivališče prenese v tretjo državo, ki je pogodbenica te konvencije (glej na primer Boer, T. M., „What we should not expect from a recast of the Brussels II bis regulation“, *Nederlands Internationaal Privaatrecht*, 2015, str. 15 f, ter Ulrich Magnus in Peter Mankowski (ur) „European Commentaries on Private International Law“, zvezek IV, Brussels II bis Regulation, 2017, člen 61, opomba 2).

- 25 V teh okoliščinah ni mogoče šteti za jasno ali nesporno, da sodišče države članice v zadevah starševske odgovornosti ohrani svojo pristojnost, če se po začetku postopka pred sodiščem države članice – vendar pred odločitvijo v zadevi – otrokovo običajno prebivališče prenese v tretjo državo, ki je pogodbenica Haaške konvencije.

#### **Predlog za sprejetje predhodne odločbe**

- 26 Högsta domstolen (vrhovno sodišče) s predlogom za sprejetje predhodne odločbe prosi Sodišče za odgovor na to vprašanje za predhodno odločanje:

Ali sodišče države članice ohrani svojo pristojnost na podlagi člena 8(1) Uredbe Bruselj II, če otrok, na katerega se nanaša postopek, med postopkom prenese običajno prebivališče iz države članice v tretjo državo, ki je pogodbenica Haaške konvencije iz leta 1996 (glej člen 61 navedene uredbe)?

#### **Predlog za obravnavanje po hitrem postopku**

- 27 Ta postopek se nanaša na vprašanja v zvezi s pravico do varstva in vzgoje ter prebivališčem dečka, rojenega leta 2011. Postopek se je začel decembra 2019. Bistveno je, da se o vprašanju pristojnosti odloči čim prej. Högsta domstolen (vrhovno sodišče) zato predlaga, da se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po hitrem postopku (člen 105 Poslovnika).